

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

664

MITAALA NA UFUNDISHAJI

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Year: 2002

Maelekezo.

1. Karatasi hii ina sehemu **A**, **B** na **C**.
2. Jibu maswali **yote** katika sehemu **A** na maswali **mawili (2)** kutoka sehemu **B** na swali **moja (1)** kutoka sehemu **C**.
3. Sehemu **A** ina alama 36, sehemu **B** ina alama 40 na sehemu **C** ina alama 24.
4. Vifaa vya mawasiliano na vitu vyote visivyoruhusiwa **havitakiwi** ndani ya chumba cha mtihani.
5. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

maktaba.tetea.org

SEHEMU A (Alama 36)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Eleza maana ya dhana ya elimu kwa vitendo.

Elimu kwa vitendo ni mchakato wa kujifunza unaojumuisha kufanya shughuli za vitendo badala ya kujifunza kwa nadharia tu.

Inahimiza mwanafunzi kutumia ujuzi wake katika hali halisi za maisha au mazoezi.

Inasaidia kuimarisha kumbukumbu kwa kuruhusu mwanafunzi kushiriki moja kwa moja katika shughuli za kujifunza.

Elimu kwa vitendo huchangia ujuzi wa kutatua matatizo na kufanya maamuzi sahihi.

Inaboresha uelewa wa dhana ngumu kwa kuruhusu mwanafunzi kuona matokeo ya vitendo vyao.

2. Taja tofauti tatu kati ya mtaala wa kufundishia na silabasi.

Mtaala wa kufundishia unaeleza malengo makubwa, maudhui na mpangilio wa somo kwa kiwango cha kitaifa au shule.

Silabasi ni mpangilio wa kina wa kila somo unaoeleza mada ndogo, muda wa kufundisha na mbinu za kutathmini.

Mtaala unaangazia malengo ya muda mrefu na mpangilio wa masomo, silabasi inazingatia hatua kwa hatua kufundisha kila somo.

Mtaala unaweka mwelekeo wa jumla wa elimu, silabasi ni mwongozo wa kila mwalimu kufundisha masomo.

Mtaala unaweza kuwa na mabadiliko machache, silabasi hubadilishwa mara kwa mara kulingana na mahitaji ya darasa au shule.

3. Kwa nini ni muhimu kufanya ufuatiliaji wa mtaala unaotekelezwa shuleni?

Ufuatiliaji unasaidia kuhakikisha kuwa mtaala unafundishwa kama ulivyopangwa.

Hutoa taarifa kuhusu maendeleo ya wanafunzi na changamoto zinazokabiliana nazo.

Unarahisisha kubaini upungufu katika mbinu za kufundisha au rasilimali zinazotumika.

Husaidia mwalimu kufanya marekebisho haraka ili malengo ya somo yafanikishwe.

Ufuatiliaji unahakikisha kuwa elimu inakuwa na ubora na inafikia kiwango kilichokusudiwa.

4. Eleza namna maadili ya kijamii yanavyoweza kuathiri ufundishaji.

Maadili ya kijamii yanasaidia mwalimu kuendesha darasa kwa heshima na nidhamu.

Huongeza ushirikiano kati ya wanafunzi na mwalimu.

Husaidia kutatua migogoro darasani kwa njia ya amani na haki.

Maadili yanachangia uhusiano chanya na wanafunzi, hivyo kuongeza motisha ya kujifunza.

Pia huunda mazingira chanya ya kujifunzia yanayoweza kila mwanafunzi kushiriki kikamilifu.

5. Fafanua dhima ya malengo mahususi katika somo.

Malengo mahususi hueleza matokeo yanayotarajiwa mwanafunzi yafikie baada ya somo.

Hutoa mwongozo kwa mwalimu katika kupanga maudhui na mbinu za kufundisha.

Husaidia katika kutathmini maendeleo ya mwanafunzi kwa njia yenye usahihi.

Huongeza uelewa wa mwanafunzi kwa kueleza kinachotakiwa kufikiwa.

Husaidia kupunguza upotevu wa muda darasani kwa kuhakikisha kila somo lina lengo lililowekwa.

6. Eleza mambo yanayopaswa kuzingatiwa wakati wa kuchagua zana za kufundisha.

Kwanza, ulinganifu wa zana na malengo ya somo ni muhimu.

Pili, upatikanaji wa zana na rasilimali zinapaswa kuzingatiwa.

Tatu, urahisi wa kutumia zana hizo kwa wanafunzi na mwalimu.

Nne, ubora na usalama wa zana ili kuondoa hatari darasani.

Tano, zana zinapaswa kuendana na aina ya maudhui na mbinu za kufundisha.

7. Kwa nini tathmini inapaswa kuwa sehemu ya kufundisha kila siku?

Tathmini ya kila siku husaidia kubaini uelewa wa mwanafunzi mara kwa mara.

Inaruhusu mwalimu kutoa mrejesho wa haraka na kusaidia mwanafunzi kuboresha.

Huchangia kuongeza ushiriki wa wanafunzi katika darasa.

Husaidia mwalimu kubadilisha mbinu au kasi ya kufundisha inapohitajika.

Inahakikisha malengo ya somo yanafikiwa hatua kwa hatua.

8. Eleza umuhimu wa mafunzo ya vitendo kwa walimu wanafunzi.

Mafunzo ya vitendo husaidia mwalimu kupata ujuzi wa kutekeleza somo darasani.

Hupanua maarifa ya mbinu mbalimbali za kufundisha.

Huruhusu mwalimu kujifunza kutoka kwa mafunzo ya vitendo na kuondoa mapungufu yake.

Huchangia kuongeza ubora wa ufundishaji shuleni.

Husaidia mwalimu kuhimiza ushirikiano na motisha kwa wanafunzi wake.

9. Taja mambo matatu yanayochangia ufanisi wa mwalimu darasani.

Uwezo wa mwalimu kuelezea dhana kwa uwazi na kwa lugha rahisi.

Uwepo wa mpangilio mzuri wa somo na mbinu za kufundisha zinazoendana na mwanafunzi.

Uhusiano mzuri na wanafunzi unaoongeza motisha na ushirikiano.

Kazi ya maandalizi ya somo na rasilimali zinazopatikana.

Uwezo wa kutathmini na kubadilisha mbinu kulingana na matokeo ya tathmini.

SEHEMU B (Alama 40)

Jibu maswali mawili (2) katika sehemu hii.

10. Jadili athari za ukosefu wa motisha kwa walimu katika kufanikisha malengo ya mitaala.

Ukosefu wa motisha huathiri ubora wa ufundishaji wa mwalimu.

Mwalimu asiye na motisha hupoteza shauku ya kuandaa na kufundisha masomo kwa ufanisi.

Hupunguza ubunifu katika mbinu za kufundisha na matumizi ya rasilimali.

Ukosefu wa motisha huathiri uhusiano wa mwalimu na wanafunzi.

Hupunguza matokeo chanya ya mwanafunzi na kufanikisha malengo ya mitaala kwa kiwango kidogo.

11. Eleza mchango wa tafiti za kielimu katika maboresho ya mitaala.

Tafiti hutoa taarifa sahihi kuhusu ufanisi wa mtaala uliopo.

Husaidia kubaini mahitaji ya watoto na changamoto za elimu.

Hutoa njia mpya na mbinu bora za kufundisha zinazoweza kuingizwa kwenye mtaala.

Huchangia kuunda malengo yanayofaa na yanayotekelezeka.

Husaidia serikali na walimu kufanya marekebisho ya mtaala ili kuongeza ubora wa elimu.

12. Jadili faida za kutumia mawasiliano chanya kati ya mwalimu na mwanafunzi.

Mawasiliano chanya huongeza uelewa wa mwanafunzi na motisha ya kujifunza.

Husaidia kuunda mazingira ya darasa yenye ushirikiano na nidhamu.

Huchangia kutatua migogoro na maswali ya wanafunzi kwa njia yenye heshima.

Huwajenga wanafunzi kujiamini na kushiriki kikamilifu.

Husaidia mwalimu kubaini changamoto na kutoa msaada unaohitajika haraka.

13. Eleza hatua muhimu katika kufanya tathmini ya somo lililofundishwa.

Hatua ya kwanza ni kubaini malengo ya somo yanayotakiwa kufikiwa.

Hatua ya pili ni kuchagua mbinu ya tathmini inayofaa, mfano mitihani, mazoezi au majadiliano.

Hatua ya tatu ni kuandaa vigezo au alama za tathmini kwa uwazi.

Hatua ya nne ni kuchambua matokeo na kutoa mrejesho kwa wanafunzi.

Hatua ya tano ni kutumia matokeo kufanya marekebisho katika mbinu au maudhui ya kufundisha.

SEHEMU C (Alama 24)

Jibu swali moja (1) katika sehemu hii.

14. Eleza jinsi mwalimu anavyoweza kutumia teknolojia kuandaa somo lenye ufanisi.

Mwalimu anaweza kutumia kompyuta kuandaa mipango na silabasi ya somo.

Anaweza kutumia vyombo vya kuwasiliana kama video au picha kuongeza uelewa.

Teknolojia inaweza kusaidia kuandaa majaribio au mazoezi ya vitendo kwa urahisi.

Mwalimu anaweza kutumia programu za mtandaoni kufuatilia maendeleo ya wanafunzi.

Teknolojia pia husaidia mwalimu kuwasilisha mada kwa njia za kuvutia na za kisasa.

15. Jadili umuhimu wa kushirikisha wazazi katika mchakato wa kujifunza wa wanafunzi.

Wazazi wanaweza kufuatilia maendeleo ya mwanafunzi nyumbani.

Hushirikiana na mwalimu kutoa msaada na motisha kwa mwanafunzi.

Husaidia kuondoa changamoto zinazoweza kuathiri ujifunzaji wa mwanafunzi.

Kushirikisha wazazi huongeza uwajibikaji wa mwanafunzi katika kazi za nyumbani.

Husaidia mwalimu kupanga mbinu bora za kufundisha zinazowiana na mazingira ya familia.

16. Eleza mchango wa mafunzo ya muda mrefu katika kukuza uwezo wa mwalimu.

Mafunzo ya muda mrefu hupanua maarifa na ujuzi wa mwalimu katika somo lake.

Huhamasisha mwalimu kutumia mbinu mpya na za ubunifu darasani.

Husaidia mwalimu kuboresha mbinu za tathmini na kufundisha.

Huongeza uelewa wa mwalimu kuhusu mabadiliko ya mtaala na teknolojia ya elimu.

Mafunzo ya muda mrefu huchangia kuongeza motisha na ubora wa ufundishaji kwa wanafunzi.